

Vinko KAMBIČ-Cene

PO BORBI

*Trudna kolona ob gozdu
navkreber se vije.
Ni strogih povelj,
saj vsi so kot eno,
le težko ječanje,
v dolini pa strojnic regljanje
se sliši.
In grad še gori,
kjer ugnezdili
se beli so psi.*

*Štirje in štirje
težko, a skrbno neso,
ne zlato,
ne uplenjeno blago,
več, mnogo več:
tovariše, ki dali tam doli
so svojo kri,
da rešeni bili bi vsi,
ki pod tujcem trpijo.
Na nosilih mirno leže,
a ko rane preveč jih skele,
močno zadržte.*

*Sami mladi, a beli obrazi
in čeprav ledene oči,
v njih obupa ni,
saj vedo vsi,
zakaj so se borili,
zakaj so kri prelili.*

*Po blatni poti naprej gredo
in težko neso...*

KNJIGA O GENERALU AVŠIČU

V izdaji Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije in v založbi Svobodne misli je izšla knjižica avtorja Damijana Guština o Jaki Avšiču z naslovom: Jaka Avšič vojak, častnik in general petih vojska, vedno Slovenec. Generalpolkovnik Jaka Avšič, ki se je rodil 24. 4. 1896 v Klečah pri Ljubljani, umrl pa v Ljubljani 2. 1. 1978, je bil vse od II. zasedanja Avnoja leta 1943 znan tudi kot borec za to, da bi vsak narod Jugoslavije imel svojo vojsko in poveljevanje v njej v narodovem jeziku oziroma za to, da bi v Sloveniji imeli svojo, slovensko vojsko in slovensko poveljevanje v njej. Ta njegova vroča želja se je uresničila 13 let po njegovi smrti, vendar se je takrat, leta 1991, na Avšiča, žal, pozabilo. Za 110. obletnico Avšičevega rojstva je ZZB NOB Slovenije, na predlog krajevne borčevske organizacije kjer je bil Avšič rojen, sprejela program počastitve Avšičeve visoke rojstne obletnice v katerem je bila tudi izdaja knjižice o Jaki Avšiču. Avtor prispevka o Jaki Avšiču je zgodovinar dr. Damijan Guštin, ki bo sodeloval tudi pri zbiranju gradiva za biografsko knjigo o prvemu slovenskemu partizanskemu generalu Branku Hrastu - Jaki Avšiču. Svoje spomine na generala pa so dodali njegovi soborci: France Perovšek, Bogdan Osolnik in Janez Stanovnik. Zapis o Avšičevih odlikovanjih je prispeval Janez J. Švajncer. Knjižica, ki jo je uredil Stane Koman, je opremljena s fotografijami in ponatisoma dveh Avšičevih prispevkov: Naš prvi pohod v Slovensko Benečijo iz leta 1944 in Pravica na slovenski jezik v JLA iz leta 1968. Knjižica ima 104 strani in je tiskana v 400 izvodih. Dobi se pri Svobodni misli in tajništvu predsedstva ZZB NOB Slovenije. Cena je 5 €.

DOPISUJTE V

ŠALEŠKI UPORNIK

Vse bralke in bralce vabimo, da s svojimi prispevki obogatijo prihodnje številke našega glasila. Prispevke pošljite na naslov:

Območno združenje borcev in udeležencev NOB,
Kopališka 3, 3320 Velenje.

Dostikrat članice in člani organizacije ne vemo na koga bi se obrnili v zvezi z našim statusom, pravicami itd...

Če imate kakršnokoli vprašanje s tem v zvezi, se lahko obrnete na Upravno enoto Velenje - Oddelek za občo upravo in druge upravne naloge in skupne zadeve.

Telefonska številka: (03) 8995 772.

NOVO!

Obiščite spletno stran OO ZZB NOB Velenje na naslovu:

Odslej "borci" tudi na spletnih straneh!

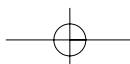

Šaleški upornik, interno glasilo območnega združenja ZZB NOB Velenje

Uredniški odbor: Marjana KOREN, Bojan VOH, Jože DRAČKO, Vlado VRBIČ (urednik)

Naslov uredništva: Območno združenje borcev za vrednote NOB, Kopališka 3, 3320 Velenje

Naklada: 1300 izvodov **Tisk:** Gorenje IPC

ŠALEŠKI UPORNIK

Šaleški upornik je interno glasilo območnega združenja ZZB NOB Velenje, letnik VI, številka 3, september 2008

Foto: Bojana Špegel

**.... Mi si želimo v jeseni vlado,
ki bo spoštovala vrednote
narodnoosvobodilnega boja! In to je naš cilj ...**

**Odločitev za partizanski odpor je bila najbolj poštena, najbolj
pravična odločitev in te odločitve ne sme teptati nihče! In mi tega
ne bomo dovolili!**

**S partizanskim odporom se je rojevala naša domovina, naša
Slovenija ...**

(Karel Erjavec, Graška Gora 2008)

Uvodnik

Kmalu bodo minila štiri leta odkar so se volivke in volivci odločili, da LDS-u vzamejo krmilo za upravljanje države. Alternativno so videli v Janši in njegovi stranki. Tako smo dobili desno vlado, ki jo sestavljajo SDS, NSi, SLS in DeSUS.

Njihove dosežke in spodrslljaje bomo ocenjevali enaindvajsetega septembra. Pa smo lahko zadovoljni? Presoja prepuščam vsakemu izmed vas. Toda kot sem dejal na Gori jurišev, si je dobro zastaviti nekaj vprašanj. So med nami ljudje, ki jih je strah kako bodo preživeli starost? So med nami ljudje, ki jih tarejo skrbi kako izšolati svoje otroke in kako preživeti od ene do druge plače? So med nami ljudje, ki so zboleli in nekje v vrsti čakajo na zdravstveno storitev, ki se jim je še včeraj zdela samoumevna? So med nami ljudje, ki si želijo ustvariti družino pa ne vedo kje bodo stanovali? So med nami ljudje, ki želijo delati, pa dela ni? So med nami upokojeanci, ki živijo na robu preživet-

ja? Živimo danes bolje kot pred štirimi leti? Časa za iskanje odgovorov je dovolj. Danes je čas, ko nam kandidatke in kandidati obljublajo lepšo prihodnost. Prav je, da prisluhnemo vsem in nekatere tudi soočimo z njihovim ravnanjem v preteklosti. Zelo pomembno za naše združenje je, kakšen je njihov odnos do zgodovine. Do NOB! Sedanja vlada nam je zelo oklestila prihodke. Prepričani so bili, da bodo naše aktivnosti manj intenzivne, da bo naše delovanje okrnjeno. Na srečo so se motili. Naj to priložnost izkoristim, da se vsakemu izmed vas zahvalim za sodelovanje pri pripravi naših prireditev in vašo udeležbo na le teh. Prav naše srečanje na Graški Gori je pokazalo, da partizanske vrednote še živijo in da je dovolj ljudi, ki bodo tudi v prihodnje ohranjali spoštljiv odnos do dogodkov v težkem času narodnoosvobodilnega boja.

Spoštovani! Predlagam vam, da izkoristimo možnost, ki nam jo daje demokracija. Pojdimo na volitve in soodločimo o tem kakšno Slovenijo želimo!

Bojan Kontič

NAPAD NA NEMCE PRI ŠALEKU

Bilo je zgodnje marčevsko jutro 1945. leta. V zraku je že bilo čutiti pomlad, na prisojnih pobočjih v nižinah je sneg skopnel. Nam partizanom so se obetali boljši časi, po kopnem je moč hitreje vršiti premike, manj opazno napadati Nemce in se jim tudi izmikati, to je bila nujna taktika manjših partizanskih enot v nemškem zaledju. Kot že mnogokrat poprej je del 3. bataljona VDV taboril pri Rožcrah (partizansko ime kmetije Zabukovnik v Gornjem Šaleku). V skedenj, kjer nas je bilo večina borcev, pridrvi komandir čete Robin (Martin Dolenc) in kliče: Hitro v napad na Nemce, opremo pustite, gremo samo z orožjem in municijo, vsi za mano! Med oblikovanjem kolone sta se iz štaba bataljona, ki je bil v hiši, pridružila še Hinko, takrat komandant bataljona in komandir čete Dušan. Skoraj tekli smo po pobočjih v zaščiti gozdov v smeri Gorice. S strojnico "šarec" v roki sem sopihal za komandirjem Dušanom. Osemnajst kilogramov težak mitraljez in še bombe za pasom v rahlem teku hitro preženejo mraz, spanec in še kaj. Jeziki so nam moleli iz ust, ko smo zasedali položaje ob ruševinah zgornjega gradu nad Šalekom. Našo skupino je vodil Dušan, druga grupa s Hinkom na čelu se je med pohodom odcepila in odšla nekam v levo. Ko smo si urejali položaje, nam je Dušan razložil, da nameravajo Nemci pobrati tod kmetom živino. V smeri proti gradiču Gorica smo imeli lep razgled, videti še ni bilo nikogar. Mitraljez sem položil za borom, drugi so se razporedili levo in desno. Dušan seveda stoji ob boru. Po kratkem času nas preseneti udarec ob bor in nato še pok nekje za gradičem. Dušan je po svoje komentiral njemu namenjen in za las zgrešen strel. "Počakaj Švaba, se bova še srečala" in se prav počasi, kot da je na plaži, umakne v zaščito sosednjega drevesa. Takoj nato smo slišali vpitjr "juriš", naša druga skupina s Hinkom je jurišala proti posamičnim hišam in Gradiču.

2 Sedaj so se vendar pokazali Nemci iz hiš in jo ubrali proti Šaleku. Naš trenutek je napočil, užgali smo z

vsem orožjem po njih, rahla trzavica nervoznega pričakovanja je v hipu popustila. Zagrmelo je kot, da se je nebo udrlo. Nemci so bežali, vendar sistematsko koristeč se terenske razgibanosti in iskali kritje. Še par ostrostrelskih krogel je priletelo v bor, vendar ni bilo časa ozirati se nanje. Kmalu so tudi te ponehale. V vizir mitraljeza sem iskal posamične Nemce, ki so se hitro poganjali od zaklona do zaklona - pospeševala jih je naša jurišna skupina. Po nekaj minutah je streljanje utihnilo, kot se je pričelo. Nemci nobene krave niso mogli odgnati. Že smo se tudi mi razvrščali v kolono in se vračali k Rožcam. Jurišna skupina se nam je kmalu pridružila, podpirajoč ranjenega komandanta Hinka. Dobil je strel nad laktom v levo roko. Drugih žrtev nismo imeli. Po prihodu k Rožcam smo takoj pospravili opremo in se premaknili na nov položaj z največjimi varnostnimi merami. Nemcev je bilo takrat v Velenju veliko in so navadno po takšni partizanski akciji napravili večjo obkoljevalno akcijo. Zvečer sem bil dodeljen skupini, ki je peljala ranjenega Hinka v partizansko bolnico, kam, tega seveda nisem vedel. Hodili smo več ur ter se proti jutru našli v Loki pri Paki. Po poročilih obveščevalcev so Nemci zvečer v zaščiti mraka naložili na kmečke vozove svoje žrtve in jih odpeljali na rudnik. Števila le teh nismo dobili. Šušljalo se je o sedmih mrtvih Nemcih.

Ivan ŠTAJNER - Janko

PRIPIS:

Zgoraj navedeni spomini so bili leta 1983 objavljeni v internem glasu "Obveščevalec", ki je izhajal pri Združenju borcev NOV Šmartno - Velenje. Ker je pisec teh spominov žal že pokojni, sem prosil njegove sorodnike za dovoljenje, da se objavijo v glasilu "Šaleški upornik". Hčerka pisca Štajner Vlasta je privolila v objavo.

Slavko BRGLEZ

OBISK ŽLEBNIKOVE DOMAČIJE V ŠENTVIDU

Odbor Zveze borcev za vrednote NOB Šmartno ob Paki, je v okviru praznovanj in obiskov znanih krajev iz NOB, dne 6. junija 2008, organiziral za svoje člane, ogled znamenite Žlebnikove domačije v Šentvidu nad Zavodnjami, kjer je 22. februarja 1944 padel pesnik Karel Destovnik - Kajuh.

Ogleda so se udeležili večinoma mlajši člani ZB Šmartno ob Paki, ki z dogodki iz tistega časa niso bili najbolje seznanjeni, ali pa so slišali različne razlage Kajuhove smrti.

Odbor ZZB Šmartno ob Paki, pa ima to prednost, da ima v svojih vrstah osebo, katere je v usodnem trenutku, ko se je dogodek zgodil, živela kakih 200 metrov stran v hiši poleg Žlebnikovine. Gospa Helena Urbanc je bila ta čas stara osem let in je na mestu samem videla, kako so se stvari dogajale. Takole je pripovedovala:

Zgodaj zjutraj 22. februarja ali že morda ponoči, je prišla k Žlebniku skupina partizanov Štirinajste divizije in se tu naselila. V skupini je bil Kajuh s še dvema soborcema, ki jih Urbančeva ni poznala. Ker na kmetiji očitno ni bilo dovolj hrane, se je

menjavali pogostokrat Nemci in partizani, eni so prišli, drugi pa so malo prej odšli. Videla je tudi, da so Nemci naložili na sani dva mrtva vojaka in jih odpeljali proti Črni. Povedala je, da je bilo gibanje zelo težavno. Mrtve partizane so pokopali kar blizu hiše. Nekaj pozneje so jih prekopali na pokopališče v Zavodnje.

Tako Helena Urbanc. Mi pa, ki smo kraj obiskali, pa smo pri spomeniku postavili šopek rož in prižgali sveče. Ob spremljavi harmonikarja Jožeta Volka smo zapeli tri primerne pesmi. Gospa Mlija Žerjav pa je zrecitirala nekaj Kajuhovih pesmi in tako smo počastili njegov spomin.

Na poti nazaj proti domu, smo obiskali znamenito Kavčnikovo domačijo in njeno črno Dimnico, kjer nam je upravnik razložil pomen teh prostorov v preteklosti in tudi zadnje lastnike in prebivalce te domačije.

Obiskali smo tudi podružnično cerkev Sv. Petra in Pavla v Zavodnji in se seznanili z uspešno restavracijo fresk in poslikav nabožnih prizorov svetnikov v cerkvi sami. Obiskali smo tudi

okoli desete ure Kajuh zglasil pri Urbančevih in prosil za nekaj krompirja, katerega je tudi dobil. Kmalu za tem, kakšno uro pozneje, pa so Urbančevi zaslišali močno detonacijo. Nastalo je silno streljanje. To je trajalo kakšnih 20 minut, nato pa ponehalo. Iz hiše Urbančevih so videli tudi nekaj oboroženih vojakov v belih oblačilih in s smučkami na nogah. Ti so se premikali od Žlebnikovine v smeri Črne. Urbančev oče si ni upal na ogled k Žlebniku, zato je malo pred polnočjo Heleno poslal pogledat, kaj se je zgodilo. Okoli hiše so se gibali partizani, vendar je dekle le prišlo do hiše in pogled v razbito kuhinjo je nudil strašen prizor. Na tleh so ležali trije borci, med njimi Karel, mrtvi. Po tleh pa razsut krompir, ki ga je nekaj že bilo olupljenega. Sicer pa je hiša že bila prazna, saj so domači zbežali, najbrž pa tudi še kdo od borcev, ki je imel srečo, da se je rešil. Povedala pa je tudi, da so se tod

skupni grob 12 padlih borcev na tukajšnjem pokopališču, katerih svojci po končani vojni niso prekopali v svoje kraje, najbrž iz razumljivih razlogov ali težav.

Zelo zadovoljni smo se vrnili v Šmartno, kjer smo v društvenih prostorih ob mali zakuski zapeli še nekaj pesmi ob harmoniki gospoda Vovka.

Odnesli smo lep in svečan vtis in tudi tisti, ki o stvari niso vedeli, so se iz prve roke poučili o delčku naše krute zgodovine.

Vsi navzoči se iskreno zahvaljujemo za lepo izpeljan program Jožetu Vovku, ki je bil organizator in Miji Žerjav za lepo recitirane Kajuhove pesmi.

Jože BERDNIK

Tradicionalno srečanje borcev, planincev, veteranov in častnikov na Graški Gori

Kadar svoje sile združimo borci, planinci, veterani vojne za Slovenijo, Združenje Sever in slovenski častniki, takrat vemo da nam bo uspelo in da bo prijetno. In res je bilo prijetno tudi na letošnjem srečanju na Graški Gori. Zbrala se je velika množica, pod šotorom ni bilo za vse prostora. V kulturnem programu, ki ga je povezoval Karel Seme so sodelovali pevci moškega pevskega zbora iz Raven in noneta Certus iz Maribora. Seveda ne gre pozabiti vrlih praporščakov in konjenice.

S kratkim uvodnim nagovorom je vse pozdravil minister za obrambo Karel Erjavec, slavnostni govornik pa je bil Bojan Kontič, čigar govor objavljamo posebej. Oba sta požela navdušen aplavz.

Partizanski golaž je bil odličen, podplate pa so pogrela dekleta iz ansambla Bum. Če ne bi nad Graško Goro prišla nevihta, bi veselje ob glasbi potrajalo še v pozne ure.

Iz govora Bojana Kontiča:

Pisalo se je leto 1944. Bila je zima. Bila sta sneg in mraz. Do zob oborožen sovražnik. Z jasnim ciljem: uničiti herojsko Štirinajsto.

Prezegli, premočeni in izčrpani borci niso imeli izbire: ujetništvo, streljanje, obešanje ali pa krvavi boj in žrtve. Ter neznatna možnost, da preživijo.

Nihče ni pomišljal: odločili so se za junaške juriše, prebili so sovražne obroče in nadaljevali svojo pot.

Med temi borci je bil tudi naš rojak, heroj Karel Destovnik Kajuh. V eni od svojih pesmi je zapisal:

"Veš, mama, lepo je živeti. Toda za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti."

Nehote se mi ob tem zastavlja vprašanje: "Bi Kajuh danes še mislil enako?" In me popade jeza, ker si lahko mislim, da bi bil najverjetneje žalosten in razočaran.

Karel Destovnik Kajuh se je skupaj s soborkami in soborci boril za svobodo, za slovensko besedo, ki jo je tako ljubil, za pravičnejši svet.

Danes imamo svobodo, imamo svojo državo, svoj jezik. Za vse to se moramo zahvaliti vsem tistim, ki so se v za naš

narod odločilnih trenutkih zgodovine znali odločati pravilno. Borke in borci, izgnanci, interniranci, na smrt obsojeni in usmrčeni talci. Ljubili so svojo domovino brez preračunljivosti, česar tistim rojakom, ki so se odločili za sodelovanje z okupatorjem, vsekakor ni moč pripisati.

Tudi leta 1991 brez trdne volje, izjemnega poguma, odločnosti in srčnosti, bi se marsikaj lahko odvrtelo popolnoma drugače. A spet smo se znali upreti proti centralistični politiki in vojaški sili, s katero so nas hoteli pokoriti. Boriti se za pravo stvar. Združeni in enotni.

Toda - so danes naši ljudje zadovoljni, je narod srečen? So izpolnjeni pogoji, da bi lahko vsak posameznik skladno s svojimi sposobnostmi in pripravljenostjo za delo poskrbel zase?

Ali pa so morda, kljub svobodi in miru, ki smo ju dosegli, med nami še vedno ljudje, ki jih pestijo skrbi in strah? Mnogi se danes žal bojijo starosti, saj ne vedo, kako bodo preživeli, kdo bo skrbel zanje, jim pomagal, bil v oporo.

4 In so številni, ki jim ne da spati skrb za prihodnost

njihovih otrok. Kako jim bodo omogočili šolanje, kako bodo sploh preživeli vse tiste dni od ene plače do druge?

Med nami so tudi ljudje, bolni, nekje v dolgi vrsti čakajočih na zdravstveno storitev, za katero so še včeraj upravičeno, a žal zmotno verjeli, da jim pripada, da bodo lahko prišli do nje. Čeprav ne poznajo tako imenovanih pomembnih ljudi, čeprav je v njihovi denarnici samo s poštenim delom zaslužena skromna plača ali pokojnina.

Cenjeni udeleženci današnjega srečanja, z globokim in izjemnim spoštovanjem ter s hvaležnostjo za vse, kar ste vsak po svojih najboljših močeh in na svoj način storili za vse nas, moram danes žal ugotoviti: dokler bo le na eno izmed pravkar zastavljenih vprašanj odgovor da, svojega dela še nismo opravili. Naših prizadevanj ne sme biti konec!

Tudi zato danes ni čas, da bi se ponovno delili na partizane in domobrance. Je pa prav, da stopimo v bran vrednotam, kadar je to potrebno. In je prav, da ne dovolimo prikrojevanja dejstev, potvarjanja resnice.

Lahko razumem, da nekateri želijo sodelavce okupatorjev oprati krivde, ne razumem pa, da kdo želi iz tistih, ki so premagali fašistične in nacistične sile, narediti poražence druge svetovne vojne. Tudi s trditvami o nesmiselnosti odpora, o povzročanju nepotrebnih žrtev med civilisti, z utemeljevanjem sodelovanja z okupatorjem kot svobodoljubnega dejanja. Kolaboracija ni bila le boj proti revoluciji, proti komunizmu, kakor narodnoosvobodilni boj nikakor ni bil zgolj revolucija. Redosled dogodkov je namreč jasen in nedvoumen: okupacija, kolaboracija, odpor, revolucija.

Razlaga, ki narodnoosvobodilni boj pojmuje kot komunistično pretvezo za krvavo revolucijo, se je oblikovala med delom slovenske diaspore v Argentini, Severni Ameriki in Avstraliji. Resne presoje seveda ne zdrži.

Narodnoosvobodilni boj slovenskega naroda je bil del protifašistične zavezniške vojske, katere cilj je bil jasen. In nikoli povezan z revolucijo.

Predvsem pa je bil narodnoosvobodilni boj slovenskega naroda častno, domoljubno, svobodoljubno dejanje. Polno trpljenja, poguma in žrtvo-

vanja.

V zanosen boj proti veliko bolj oboroženem sovražniku gredo lahko le tisti, ki imajo sanje. Imeli so jih številni, dosanjali jih niso vsi.

Ponosen sem na vse vas, ki ste danes tukaj, saj s tem kažete, da niste eni tistih, ki bi pozabili, katere so tiste prave vrednote. Zanje se moramo zavzemati vedno znova in znova. Tako tudi danes, tukaj in zdaj.

Graška gora je poseben kraj. V sebi nosi veliko simbolične in čustvene, je kraj, ki združuje in bodri. Za svojo so jo vzeli tudi borci za pravice delavcev, ki se tukaj prav tako že dolga leta zbirajo ob prvem maju. Vedno znova opozarjajo na težave, prizadevajo si za socialni

je za lastnike kapitala strošek. Kapitalisti (pa naj jih imenujemo tajkuni ali pa ne), se stroškov bojijo. Želijo dobiček. Manj denarja za plače enostavno pomeni več denarja za njih.

Kot poslanec Socialnih demokratov sem v parlamentu predlagal zakon o delitvi dobička. Če bi ga sprejeli, bi delitev ustvarjenega dobička postala obveza. Žal se to ni zgodilo - sprejeta je bila odločitev, da se dobiček lahko deli, ni pa nujno. In verjetno vsi vemo - podjetnikov, ki bi se zavedali, kako pomembna sta zadovoljstvo zaposlenih in njihova pripadnost podjetju, ni ravno veliko.

Sedanja vlada, ki je dobila mandat tudi zaradi opozarjanja na afere, ki so se dogajale v preteklosti, je zgodbo nadaljevala. V posameznih primerih niso uspeli doseči soglasja s predstavniki kapitala in zato se je razvil pravi spopad. Dobili smo torej takoimenovane tajkune. Pa kaj.

Je kdo že odgovarjal za storjene napake? Je katera od afer dočakala sodni epilog?

Zato pravim: dovolj je bogatenja

dialog. A pri sedanji vladi so naleteli le na gluha ušesa. In na ciničen posmeh. Kakor takrat, ko so se odločno postavili po robu uvedbi enotne davčne stopnje, pa jim je predsednik vlade Janez Janša predlagal, naj raje počakajo na lepše vreme.

Po vseh spremembah, ki smo jih doživeli v zadnjih letih, je delavcem ostalo le delo. Mnogim pa še to ne. Delo

enih in siromašenja drugih. Država mora zaščititi vse svoje ljudi. Posebno še šibkejše!

Kmalu bomo spet imeli priložnost. Povedati, kaj mislimo. Odločati se zase. Postaviti se za pravico, boriti se za prave vrednote. Ne zapravimo je.

PROSLAVA VII. KORPUSA V BELI KRAJINI

3. oktobra 1943 je bil v Črmošnjicah ustanovljen 7. korpus NOV in POS, katerega del je bila tudi slavna XIV. divizija. Po težkih bojih z Nemci in domobranci, je po kapitulaciji Italije proti koncu leta 1943 XIV. divizija izšla iz njene sestave in se napotila na dolgi pohod na Štajersko.

Na letališču Prilozje pri Metliki so v nedeljo 7. septembra pripravili 50. tradicionalno srečanje borcev domicilnih enot, mladine in prijateljev Bele krajine. Organizatorji - Občina Metlika, Skupnost borcev VII. korpusa NOV in POS - so obeležili tudi 65-letnico ustanovitve VII. korpusa NOV in POS.

Na povabilo, ki smo ga dobili na Območno organizacijo, sem se odločil udeležiti te proslave. Moram pa priznati, da sem si želel videti Belo Krajino, saj do tedaj
6 v njej še nisem bil. In ni mi bilo žal, saj je pokrajina prelepa, kakor tudi prehod preko Gorjancev in

tudi vreme nas je dobro služilo.

Srečanje, ki se ga je udeležilo okrog tisoč ljudi iz vseh koncev Slovenije, je zaznamoval tudi bogat kulturno-umetniški program, v katerem so se predstavili Nuša Derenda, Aleksander Valič (član frontnega teatra), Partizanski pevski zbor ter številni nastopajoči iz Bele krajine. Bilo je tudi veliko praparjev krajevnih organizacij ZB in enot VII. Korpusa, a po mojem mnenju jih je na našem srečanju na Graški gori bilo več.

Predsednik odbora skupnosti borcev VII. korpusa general Lado Kocijan je nazorno opisal bojno pot korpusa. V svojem govoru je bil precej oster naš predsednik ZKB za vrednote NOB Slovenije Janez Stanovnik, ki je s prstom pokazal na številne napake sedanje vlade ter se zavzel za ohranjanje resnice o boju partizanov.

Slavnostni govornik, minister za obrambo Karl Erjavec, je z metliško županjo Renato Brunskole podpisal tudi pogodbo o obnovi spominskega obeležja - letala DC-3 Dakota v vasi Otok pri Metliki.

Motorno letalo tovarne Douglas je bilo eno najbolj popularnih v zgodovini letalstva med drugo svetovno vojno in po njej. Med drugo svetovno vojno so z njim iz Bele krajine, ki je bila osvobojeno ozemlje, Angleži in Američani vozili ranjence v zavezniške bolnišnice v Italijo in partizanom pošiljali orožje in drug material. Karel Erjavec je v svojem govoru poudaril, kako pomembno je v današnjem času ohranjati vrednote NOB.

V Prilozje so med drugimi prišli tudi nekdanji slovenski predsednik Milan Kučan, predsednik Zveze borcev Slovenije Janez Stanovnik, predsednik borčevske organizacije Hrvaške Rade Bulat ter strankarska prvaka Borut Pahor in Zmago Jelinčič.

Jože DRAČKO

ODŠLI SO

Štefanija VIDEČNIK, rojena KOTNIK, dne 22.10.1928 v Spodnjem Razborju pri Slovenj Gradcu. Tam je, v okviru družine že dalj časa pred prihodom 14. divizije na Štajersko sodelovala s partizani in s svojim delovanjem podpirala NOB. To delovanje je aktivno nadaljevala neprekinjeno do osvoboditve leta 1945, za kar je imela priznano tudi posebno dobo. Bila je dolgoletna članica Krajevne organizacije ZB NOB Gaberke.

Erika TKAUC, rojena 04.03.1956, umrla 14.06.2008. Bila je članica Krajevne organizacije ZB NOB Velenje - Levi breg.

Silvester POTOČNIK, rojen 08.12.1951 v Zavodnjah, umrl 26.07.2008. Bil je član Krajevne organizacije ZB NOB Zavodnje - Šentvid.

Mara ZRNIČ, rojena 10.08.1927, umrla 06.08.2008. Takoj po aretaciji obeh staršev leta 1944, ki se nista več vrnila iz nemških taborišč, je komaj šestnajstletna Mara odšla v partizane. Delovala je v enotah na področju Pohorja, Mislinjske in Šaleške doline, kar je bilo za mlado dekle težka preizkušnja. Po osvoboditvi je opravljala razne dolžnosti na takratnih LO v Trbovljah, Mozirju in Šoštanju. Nazadnje je bila zaposlena na Občini Velenje, kjer je opravljala dela na referatu za varstvo borcev in invalidov NOB. Od tam je odšla tudi v pokoj. Bila je članica ZB v vseh naštetih krajih, po preselitvi v Velenje pa je bila članica Krajevne organizacije ZB Stara vas, kjer je v organizaciji in v občinskem odboru opravljala razne funkcije.

Angela BRGLEZ, rojena 30.09.1920, umrla 31.05.2008. Med II. svetovno vojno je delovala kot aktivistka. Bila je članica Krajevne organizacije ZB NOB Zavodnje - Šentvid.

Hedvika AHTIK, rojena 19.09.1921, nazadnje stanujoča na Gubčevi cesti 5 v Velenju, umrla 25.08.2008. Bila je članica Krajevne organizacije Šmartno - Velenje. V času okupacije je bila leta 1942 aretirana in zaprta v zloglasnem zaporu "Stari pisker" v Celju zaradi aktivnega sodelovanja z Narodnoosvobodilnim gibanjem.

Ljudmila TANJŠEK, Skorno 39, Šmartno ob Paki, rojena 28.07.1936, umrla 25.08.2008. Izhaja iz narodno zavedne družine, ki je sodelovala v NOB. Oče je bil ustreljen v bližini doma. Bila je članica Krajevne organizacije ZB Šmartno ob Paki. Ohranili jo bomo v lepem spominu.